

Dato: 26. august 2010

J.nr.: 24-7202 og 34-1262 HNT/sfm

Arbejdsskadestyrelsen

Att.: Direktør Anne Lind Madsen

Sankt Kjelds Plads 11

Postboks 3000

2100 København Ø

Højesterets dom om erhvervsevnetabsprocenten ved deltidsansættelse

Arbejdsskadestyrelsen anmodede mig på et møde den 20. august 2010 om at vurdere rækkevidden af præmisserne for afgørelsen om erhvervsevnetabsprocenten i Højesterets dom af 16. august 2010 i sagen Ankestyrelsen mod FOA som mandatar for D.

Arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 1-2 (tidl. § 32, stk. 1-2) fastlægger betingelserne for at få erhvervsevnetabsstatning. Der står bl.a. følgende:

"Har arbejdsskaden nedsat tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, har den pågældende ret til erstatning for tab af erhvervsevne. ..."

Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen har hidtil praktiseret denne bestemmelse sådan, at man ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten som udgangspunkt har set på, hvordan den skadelidte faktisk udnyttede sin erhvervsevne før arbejdsskaden, og hvad den skadelidte kunne eller burde kunne klare efter arbejdsskaden.

Kun hvis særlige forhold gjorde sig gældende ville Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen tage hensyn til, hvordan den skadelidte måtte forventes fremtidigt at ville kunne udnytte sin erhvervsevne, hvis skaden ikke var sket.

Jeg henviser herom til Arbejdsskadestyrelsens vejledning af 10. maj 2005 pkt. 2.7.1. om fremtidige erhvervsmuligheder, hvor der bl.a. står følgende:

"Der er normalt ikke mulighed for at fastsætte en højere erstatning for tab af erhvervsevne på grundlag af mistede fremtidige muligheder for advancement eller andre hypotetiske fremtidige erhvervsmuligheder, som tilskadekomne måtte miste som følge af arbejdsskaden.

...

Hvis der imidlertid er en klar dokumentation for, at tilskadekomne snarligt ville få en højere løn, men forhindres i dette på grund af arbejdsskaden, vil vi i visse tilfælde tage udgangspunkt i denne højere årsindtægt som udtryk for, hvad tilskadekomne ville kunne tjene, hvis arbejdsskaden ikke var indtruffet."

Højesteret anførte følgende indledende bemærkninger om fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten i almindelighed:

"Ved fastsættelse af en erhvervsevnetabsprocent efter den dagældende arbejdsskadesikringslovs § 32, stk. 1 og 2 (den gældende lovs § 17, stk. 1 og 2) skal der foretages en bedømmelse af skadelidtes erhvervsmæssige muligheder uden og med skaden. I denne prognose indgår ikke kun skadelidtes arbejdskapacitet i tidsmæssig henseende, men også andre forhold, herunder efter omstændighederne udsigt til forfremmelse.

..."

Højesteret anførte dernæst følgende bemærkninger om fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten ved deltidansættelse:

..."

På skadestidspunktet i februar 1995 arbejdede D som pædagog på deltid (30 timer om ugen). Hendes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde var imidlertid ikke forringet forud for skaden, og der skal derfor ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten tages udgangspunkt i, at hun kunne arbejde på fuld tid. At hun på skadestidspunktet ikke udnyttede sin arbejdsevne til udearbejde på fuld tid, er således uden betydning for fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten.

..."

Højesteret anførte endelig følgende om den konkrete vurdering af Ds erhvervsevnetabsprocent:

"...

Det er ubestridt, at en ugentlig arbejdstid på 21,5 timer er udtryk for Ds erhvervsevne efter arbejdsskaden. Denne arbejdstid skal efter det anførte sættes i forhold til en fuld ugentlig arbejdstid på 37 timer, og Højesteret tiltræder derfor, at erhvervsevnetabet skal fastsættes til 40 %. I dette omfang tages Ds påstand 1.2 til følge.

..."

Højesterets pressemeddelelse og domsomtale efterlader det indtryk, at dommen ikke rækker videre end til det, som sagen faktisk drejede sig om, nemlig en kvinde, der arbejdede på deltid på grund af den familiemæssige situation med mindre børn.

Der er for mig at se ikke tvivl om, at dommen også har betydning for mænd i en tilsvarende situation og for andre mænd og kvinder, der på grund af andre sammenlignelige familiemæssige situationer også arbejder på deltid - eksempelvis en mand eller kvinde, der arbejder deltids for at kunne passe sin syge ægtefælle hjemme.

Der er imidlertid grund til at læse Højesterets præmisser med et bredere og mere generelt sigte.

Det er nemlig nærliggende også at se på præmisserne for årslønnen. Jeg hæfter mig ved, at Højesteret i disse præmisser gør meget ud af at betone Ds særlige familiemæssige situation som begrundelse for fastsættelsen af årslønnen, men undlader dette i præmisserne for erhvervsevnetabsprocenten.

Højesteret anførte bl.a. følgende om fastsættelse af årslønnen:

"...

D arbejdede indtil 1990 i det væsentlige på fuld tid, og det må lægges til grund, at det skyldtes hendes familiemæssige situation med mindre børn, at hun i tiden herefter var ansat på deltid. Det må på denne baggrund anses for tilstrækkelig godtgjort, at hendes ansættelse på nedsat tid alene var af midlertidig karakter, og at hun, når børnene blev større, igen ville være begyndt at arbejde på fuld tid, hvis hun ikke var blevet udsat for arbejdsskaden. Højesteret tiltræder, at

hendes årsløn under disse omstændigheder i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 1, 2. pkt., skal fastsættes skønsmæssigt med udgangspunkt i lønnen i en fuldtidsstilling. ..."

Det, som Højesteret anfører om årslønnen, er ganske vist ikke uforeneligt med den måde, Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen hidtil har praktiseret reglerne, men det er udtryk for en noget lempeligere bevisbedømmelse.

Jeg henviser herom til Arbejdsskadestyrelsens vejledning af 8. maj 2008 om årslønnen pkt. 3.2.3 om forventning om væsentlig indtægtsstigning, hvor der står følgende:

"I nogle tilfælde har tilskadekomne haft en forventning om en væsentlig indtægtsstigning, hvis ikke arbejdsskaden var sket. Det kan blandt andet være tilfældet ved en forfremmelse. I disse situationer kan vi fastsætte årslønnen på baggrund af den forventede indtægt. Der skal dog være tale om en ganske sikker forventning, og derfor stiller vi krav om en underskrevet kontrakt før skadetidspunktet eller skriftlig bekræftelse fra arbejdsgiveren."

Denne forskel i præmisserne, altså betoningen af årsagen til deltidsansættelsen i forhold til årslønnen, er efter min vurdering betydningsbærende i forhold til vurderingen af rækkevidden af præmisserne for erhvervsevnetabsprocenten.

I det lys bliver sætningen "... At hun på skadetidspunktet ikke udnyttede sin arbejdsevne til udearbejde på fuld tid, er således uden betydning for fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten. ..." helt central for forståelsen af principperne for fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten.

Det afgørende er herefter, om den skadelidte havde fuld arbejdskapacitet eller ej før arbejdsskaden, ikke hvordan den skadelidte faktisk udnyttede sin arbejdskapacitet før arbejdsskaden, og hvilke erhvervsmæssige muligheder den skadelidte har/havde med og uden arbejdsskaden.

Det fører til, at dommen har betydning for alle deltidsansatte mænd og kvinder. Og det gælder - sådan må jeg forstå sætningen "... At hun på skadetidspunktet ikke udnyttede sin arbejdsevne til udearbejde på fuld tid, er således uden betydning for fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten. ..." - uanset årsagen til deltidsansættelsen.

Dommen har i givet fald betydning for de mænd og kvinder, der midlertidigt arbejder på deltid på grund af en relevant familiemæssig situation, og de mænd og kvinder, der midlertidigt eller permanent arbejder på deltid uden særlig grund - naturligvis under den forudsætning, at den skadelidte havde fuld arbejdskapacitet før arbejdsskaden.

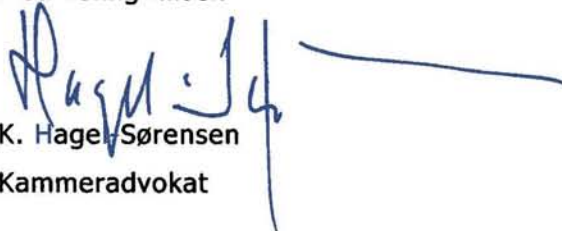
Det gælder også for den person, der vælger at lægge mere vægt på sine fritidsaktiviteter og mindre vægt på sit arbejde og altså kun arbejder i stærkt begrænset omfang.

Hvis denne person, der altså kommer til skade ved en arbejdsskade, havde fuld arbejdskapacitet før arbejdsskaden, men mister denne arbejdskapacitet som følge af arbejdsskaden, har vedkommende et erhvervsevnetab på 100 %. Til gengæld vil årslønnen være lav svarende til den faktisk udnyttede arbejdskapacitet i året før arbejdsskaden, og dermed vil erhvervsevnetabserstatningen som sådan fortsat skulle opgøres til et lavt beløb.

Det betyder så også, at årslønnen - i stedet for erhvervsevnetabsprocenten - bliver omdrejningspunktet for opgørelsen af den skadelidtes faktiske tab. Det resultat er heller ikke uforeneligt med præmisserne i U 2008.1686H.

Såfremt der er spørgsmål eller kommentarer til disse konklusioner, er De velkommen til fortsat at rette henvendelse til advokat Henrik Nedergaard Thomsen.

Med venlig hilsen

K. Hage Sørensen
Kammeradvokat